

BG

BG

BG

ЕВРОПЕЙСКА КОМИСИЯ

Брюксел, 24.9.2010
COM(2010) 487 окончателен

**СЪОБЩЕНИЕ НА КОМИСИЯТА ДО ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ, СЪВЕТА,
ЕВРОПЕЙСКИЯ ИКОНОМИЧЕСКИ И СОЦИАЛЕН КОМИТЕТ И КОМИТЕТА
НА РЕГИОНИТЕ**

**ОТНОСНО ВЪЗМОЖНОСТИТЕ И ПРЕДИЗВИКАТЕЛСТВАТА ПРЕД
ЕВРОПЕЙСКОТО КИНО В ЦИФРОВАТА ЕРА**

СЪОБЩЕНИЕ НА КОМИСИЯТА ДО ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ, СЪВЕТА, ЕВРОПЕЙСКИЯ ИКОНОМИЧЕСКИ И СОЦИАЛЕН КОМИТЕТ И КОМИТЕТА НА РЕГИОНИТЕ

ОТНОСНО ВЪЗМОЖНОСТИТЕ И ПРЕДИЗВИКАТЕЛСТВАТА ПРЕД ЕВРОПЕЙСКОТО КИНО В ЦИФРОВАТА ЕРА

1. ВЪВЕДЕНИЕ

Европейското кино играе важна роля в оформянето на европейските идентичности, които са в сърцевината на Европейска програма за култура. Бързо променящата се в световен мащаб аудио-визуална среда разкрива плеяда от възможности пред европейското кино и аудио-визуалната индустрия, при условие че се превъзмогнат присъщите за тази сфера предизвикателства, свързани с инвестициите в оборудването, с обучение и с нови модели. С цифровите технологии достъпът до европейски аудио-визуални произведения извън конкретната държава на произход е вече по-лесен благодарение на новите начини за пренос на аудио-визуално съдържание (като „video on demand“ – видео по заявка или т.нар. „catch-up TV“ – възможност за гледане на запис на пропуснато телевизионно предаване). Конкурентоспособността на европейската индустрия, боравеща с аудио-визуално съдържание, ще зависи изключително от използването на тези нови технологии на етапа на разпространение.

В рамките на новата стратегия „Европа 2020“ за интелигентен, устойчив и приобщаващ растеж¹ **Програмата в областта на цифровите технологии за Европа**² (която е една от седемте водещи инициативи в стратегията) е насочена към създаване на единен цифров пазар, така че да се позволи трансграничното движение на информационното съдържание и на услугите с търговски и културен характер, както и да се създаде възможност за европейските граждани да се възползват пълноценно от преимуществата на цифровата ера. Една от ползите за Европа от информационните и комуникационните технологии (ИКТ) е разпространението в по-широк мащаб и на по-ниска цена на произведения с културно и творческо съдържание.

Освен това, както се посочва в зелената книга, озаглавена „Отключване на потенциала на културните и творческите индустрии“³, културното съдържание играе роля от решаващо значение при развитието на информационното общество, като подхранва инвестициите в ширококоловите инфраструктури и услуги, в цифровите технологии, както и в новите видове битова електроника и телекомуникационни устройства. Освен прекия принос на културните и творческите индустрии към БВП те са също важни движещи сили на иновациите в икономическата и социалната област в много други сектори.

¹ Вж. http://ec.europa.eu/eu2020/index_en.htm

² Вж. Съобщение COM(2010) 245, 19.5.2010 г. на адрес http://ec.europa.eu/information_society/digital-agenda/index_en.htm, по-специално стр. 31-32.

³ Вж. Съобщение COM(2010) 183, 27.4.2010 г. на адрес http://ec.europa.eu/culture/our-policy-development/doc2577_en.htm

В светлината на разглежданите в рамките на политиките въпроси Конвенцията на ЮНЕСКО за опазване и насърчаване на многообразието от форми на културно изразяване⁴, ратифицирана от Европейския съюз през 2006 г., също трябва да изиграе важна роля в определянето на необходимостта от действия на Европейския съюз във връзка с цифровизацията на кината.

Въздействието на цифровата революция върху европейското кино породи в рамките на политиките въпроси, отнасящи се до всички равнища: регионално, национално и европейско. Два са особено важните аспекти:

- конкурентоспособността и разпространението на европейските творби;
- плурализмът и езиковото и културно многообразие.

Предприеманите от държавите-членки подкрепящи мерки са насочени по принцип към творческия и производствения етап във филмопроизводството. Занапред, за да може тези филми да бъдат показвани и да достигат до своята потенциална аудитория, ще бъдат необходими също така цифрови мастъри и цифрови екрани. Достъпът до цифрово оборудване и до цифрови мастъри ще бъде определящ за запазване на конкурентоспособността на един бързо развиващ се пазар.

Гарантирането на разпространението на европейските произведения и осигуряването на достъпно за зрителите разнообразно европейско кино ще изискват участие на широк кръг действащи лица (лица, занимаващи се с разпространение и показ). Едно от предизвикателствата ще бъде да се запазят кината независимо от факта, че високата цена на цифровото оборудване представлява пречка за преминаване към цифрови прожекции и застрашава съществуването на редица европейски кинозалони.

Настоящото съобщение се базира на вече осъществената дейност в тази сфера от страна на Европейската комисия и на държавите-членки. Още през пролетта на 2008 г. Европейската комисия създаде **група от експерти** в областта на цифровото кино. Тази група, състояща се от лица, занимаващи се с разпространение и показ, и представители на филмовите агенции, работещи по схемите за цифровизация, проучи различните средства за запазване на многообразието от филми и кина в утрешната цифрова Европа. Дискусиите показаха, че е необходимо да се намери алтернатива на съществуващия понастоящем модел на такса за виртуално копиране (Virtual Print Fee, ТВК), както и че е важно Европейският съюз и националните публични органи да подкрепят цифровизацията на някои кина.

Тези въпроси бяха допълнително разгледани в подетата от Европейската комисия на 16 октомври 2009 г. **обществена консултация** относно възможностите и предизвикателствата пред европейското кино в цифровата ера⁵. Получени бяха над 300 отговора от лица, занимаващи с показ и разпространение на филми, продуценти, търговски агенти и други заинтересовани страни като филмови агенции, агенции с професионална дейност в тази сфера и дружества, предлагащи цифрови услуги. Тези отговори дадоха ценен принос към настоящия документ.

⁴ Вж. http://ec.europa.eu/culture/portal/action/diversity/unesco_en.htm

⁵ Вж. съпътстващия документ към обществената консултация: http://ec.europa.eu/culture/media/programme/overview/consultations/docs/background_digital_cinema_en.pdf

Междувременно редица държави-членки също започнаха да обмислят начини, чрез които да се гарантира, че кината ще съумеят да преминат към цифрови прожекции и да извлекат полза от това. Тези схеми също бяха проучени при изготвянето на настоящото съобщение.

Видно е, че Европейската комисия трябва да играе важна роля в прехода на кината към цифровите технологии, по-специално като допринесе за създаването на рамка за този преход, която да обхване аспекти като:

- стандартизацията;
- събирането и съхраняването на филми в цифров формат;
- регионалната подкрепа за цифровизацията (в това число чрез политиката на ЕС на сближаване)
- съвместимостта с разпоредбите на Договора;
- подкрепата за лицата, занимаващи с показ на европейски филми (чрез програма МЕДИА);
- достъп до финансиране (чрез Европейската инвестиционна банка и програма МЕДИА).

2. ЕВРОПЕЙСКИТЕ КИНА

В сравнение със Съединените щати (където по-голямата част от филмовата индустрия е вертикално интегрирана и пазарният дял на произведените в държавата филми е 95 %), европейският филмов пазар се характеризира с фрагментарност, различни езикови зони и голямо разнообразие на действащите лица, което затруднява прилагането на общи решения или на стратегии на национално равнище.

Приблизително 10 % от европейските кина са мултиплекси; за сравнение — техният дял в САЩ е 35 %⁶. Освен това над 31 % от европейските екрани са разположени в еднозални кина. Това ще забави въвеждането на цифровизацията, доколкото ограничените мащаби на дейност възпрепятстват извличането на печалба от скъпо струващото цифрово оборудване.

Проблемът е дори още по-наболял в по-новите държави-членки, където в еднозални кина са 60 %, а в някои държави — над 80 % от екраните. Подобни са различията по отношение на броя на жители на екран: докато през 2007 г. в Западна Европа този брой е бил 15 977 жители на екран, то в държавите-членки от Централна и Източна Европа средният брой е бил 50 926 жители на екран⁷.

Повечето европейски кина разполагат с от 2 до 7 екрана. Именно в това се състои голямото разнообразие при показ на филми в Европа: от местни кина с две зали, в които се прожектират основно национални или американски филми, до градски многозални кинокомплекси, в чиито програми фигурират предимно европейски произведения — налице е широка гама от категории показ/дружества, занимаващи се с показ, за които не съществува универсално решение.

⁶ През 2007 г. (източник: Media Salles).

⁷ Европейска аудио-визуална обсерватория, годишник за 2008 г., том 3, стр. 18.

Някои от занимаващите се с показ на филми лица в Европа все още се колебаят да инвестират в цифрово оборудване, тъй като през последните 15 години са направили съществени инвестиции за модернизирани на своите съоръжения и за създаване на мини- или мултиплекси. През 2008 г. 37 % от екраните в държави, участващи в програмата МЕДИА, са се намирали в мултиплекси (за сравнение през 1994 г. този процент е бил 9,4), като този дял се е увеличил повече от два пъти в периода 2000—2008 г.

Следователно цифровата революция в киноразпространението поставя два основни въпроса:

- значителните инвестиции в цифрово оборудване трябва да бъдат направени от лицата, занимаващи се с показ, но икономии ще бъдат реализирани от разпространителите (поради по-ниската стойност на цифровите копия);
- цифровото оборудване представлява разход, който може да бъде приемлив за веригите от кина и мултиплексите, но често е непосилен за някои малки независими кина (не рядко предлагащи некомерсиално „арт кино“).

Това би могло да доведе до пазар на показ/разпространение на две нива, където полза от цифровата революция в киното ще извличат единствено мултиплексите и високопечелившите комерсиални филми. Културното многообразие и откриването на нови таланти обаче зависят от запазването на единствената по рода си европейска мрежа от кина.

Важно е също така да се разгледа съпътстващият въпрос за социалната цена на цифровизацията (от гледна точка на съкращенията на персонал в средите на прожекционистите и в лабораториите) и за посрещане на нуждите от обучение. Поради това действията през преходния период трябва да бъдат внимателно осъществени, като се отчетат всички аспекти на въздействието им върху различните заинтересовани страни на всеки отделен етап от аудио-визуалната верига.

3. СТАНДАРТИЗАЦИЯ

През 2002 г. шестте най-големи американски филмови компании подеха „Инициатива за цифрово кино“ (Digital Cinema Initiative — DCI), за да определят техническите спецификации за киноразпространение чрез цифрови технологии. Тези спецификации бяха публикувани през юли 2005 г. и след това бяха преобразувани в стандарти от организацията „Society of Motion Picture and Television Engineers“ (SMPTE). Те включват резолюция 2048x1080, известна като 2k (4096x2160 или 4k за екрани над 15 m), и формат на компресиране JPEG 2000, с които се цели чрез цифровото кино на публиката да се предложи по-добро обслужване благодарение на навлизащи на пазара нови технологии (разпръскване HDTV, Blu-Ray и „видео по заявка“). Тези спецификации включват и параметри, свързани със сигурността (които представляват значителна част от стойността на оборудването). Понастоящем Международната организация по стандартизация (ISO) в Женева обмисля приемането на стандартите под формата на доброволни международни стандарти.

Тези спецификации обаче имат своето отражение върху стойността: оборудването с резолюция 2k/4k представлява значителна инвестиция⁸ за кината, много от които понастоящем изпитват финансови затруднения. Не всички европейски кина смятат, че ще могат да извлекат полза от нея в средносрочен план (може би с изключение на кината, прожектиращи 3D филми) или дори в дългосрочен план (доколкото експлоатационният период на цифровите прожекционни апарати е по-кратък в сравнение с този на 35-милиметровите прожекционни апарати и поради това ще се налага по-честа подмяна при по-високи разходи).

Необходимо е да се отбележи, че не съществува стандарт за 3D цифрово прожектиране. Зрителският интерес обаче към 3D филмите позволява на кината — поне в краткосрочен план — да поставят най-високи цени на билетите за 3D прожекции. Това насърчава кината с комерсиална насоченост да инсталират цифрово прожекционно оборудване, функциониращо в 3D режим. Колкото до прожекциите на алтернативно съдържание (показване на живо на концерти, оперни постановки и спортни събития), до този момент неговите разпространители са поставили крайно ограничени минимални изисквания.

Технологията се променя бързо. Важно е стандартите да отговарят на нуждите на европейските кина. Вече съществуват цифрови прожекционни апарати, които могат да бъдат използвани в големи пространства и които са значително по-евтини от съответстващите на DCI прожекционни апарати с резолюция 2k, като същевременно предлагат резолюция на изображението 1920x1080. Някои от тях имат профил, сходен с профила, изискван съгласно спецификациите по DCI, и версии, които позволяват показване на 3D филми. Тези прожекционни апарати са също така компактни и могат лесно да бъдат интегрирани в съществуващите прожекционни кабинни, като — поне в краткосрочен план — функционират успоредно с 35-милиметровия прожекционен апарат, и по този начин позволят плавен преход от прожектиране на 35-милиметрова филмова лента към цифрови прожекции.

В Европа над 80 % от екраните са с ширина под 10 м. На екрани с такъв размер качеството на прожекции с резолюция 1920x1080 е повече от удовлетворително и разликата с резолюция 2k е напълно приемлива за зрителите и за собствениците на кината. Тази алтернатива е очевидно приемлива по отношение на преобладаващата част от европейските екрани. Чрез нея освен това ще се постигнат значителни икономии от гледна точка на необходимите частни и публични инвестиции за осъществяване на прехода към цифрови прожекции. Остават обаче неразрешени въпроси, като например дали всички разпространители ще се съгласят филмите им да бъдат показвани при такива условия.

Европейският съюз ще проучи допълнително по какъв начин да се оползотворят възможностите, предлагани от стандартизационния процес. Целта е да се следи за осигуряване на необходимата гъвкавост, която да позволи на всички жизнеспособни кина в Европа да използват цифрово прожектиране.

⁸ Около 60 000 EUR (за прожекционен апарат и сървър) на екран + инсталационни разходи + свързани разходи (приспособяване на кабината, извеждане на кабели, климатизиране, осветление...) + разходи по поддръжката (по-високи от разходите при прожектиране на 35-милиметрова филмова лента).

4. ПРЕДИЗВИКАТЕЛСТВАТА НА ЦИФРОВТО КИНО ПО ОТНОШЕНИЕ НА ФИЛМОВОТО НАСЛЕДСТВО

Както бе подчертано във втория доклад за изпълнението на препоръката относно филмовото наследство, преходът към цифрово кино излага на риск възможността бъдещите поколения да разполагат с достъп до цифровите филми. Що се отнася до събирането на филми, произведени чрез цифрови технологии или цифровизирани, в отговарящите за филмовото наследство институции или в специализираните в съхранението на това наследство кина, необходима е актуализация на правните инструменти, уреждащи законосъобразното или задължителното депозиране на филми, така че да бъдат обхванати филми, създавани чрез всички видове медии. Важно е и създаването на стандарти на европейско равнище, с които да се уточнят условията за включване и за съхраняване на филми в архивите.

Тъй като обаче все още много въпроси остават нерешени във връзка с архивирането и дългосрочното съхранение на цифров материал, следва да бъдат разгледани всички възможности за съхраняване на цифровите филми, както и да бъде направено сравнение между държавите-членки и с другите сектори. Инвестициите в изследователската дейност, оборудването и професионалното обучение в тази област са много важни. На последно място, необходимо е и институциите за съхраняване на филмовото наследство или специализираните в съхраняването на това наследство кина да бъдат снабдени с оборудване за прожекции в цифров формат и да бъдат включени в стратегиите на държавите-членки за оборудване на кината. Необходимо е и да се определят стандарти за прожектиране чрез цифрови технологии на филмите, представляващи част от филмовото наследство.

5. ФИНАНСИРАНЕ НА ПРЕХОДА КЪМ ЦИФРОВО КИНО

5.1. Търговски модели

При модела за финансиране чрез такса за виртуално копиране (ТВК) разпространителите (първоначално шестте основни филмови компании в САЩ) подписват дългосрочни споразумения с посредници (известни като „интегратори“). Тези интегратори⁹ финансират придобиването на оборудване за цифрово кино и събират вноските на разпространителите за (частично) изплащане на оборудването, което интеграторите са финансирани от името на лицата, занимаващи се с показ.

В основата на този модел е идеята, че при първия показ на цифров филм в кино, оборудвано по споразумение за ТВК, разпространителят плаща на интегратора такса (ТВК), с която той да възстанови първоначалната си инвестиция.

Съществуващите модели за търговско финансиране се основават преди всичко на плащане на ТВК. Споразумения за разпространение са сключени от всички основни филмови компании в САЩ, а понастоящем споразумения започват да сключват и останалите компании. Моделът на ТВК може да се окаже недостатъчен източник на доходи за по-малките кина и арт кината, предлагащи европейски филми. Този факт може да окаже въздействие върху програмите на тези кина.

⁹ Само четирима действат в повече от една европейска държава: Arts Alliance Media, XDC, Ymagis и Sony за 4k оборудване.

5.2. Публична намеса на национално, регионално или местно равнище

Тъй като моделът за финансиране чрез ТВК се основава на традиционния модел на разпространение, възможно е профилът на кината, традиционно показващи филми, които са на екран за втори, трети или четвърти път, да не е подходящ за прилагане на модела на ТВК, тъй като той се основава на средната норма на оборот на показвани за първи път филми.

Кината играят важна социална и културна роля на общинско равнище и в селските райони поради факта, че често представляват единствените средища за достъп до културата за местната общност. Много европейски кина (по-специално еднозалните кина) са притежание на общинските власти.

Държавите-членки или регионите биха могли да се обърнат към **структурните фондове на Европейския съюз** за съфинансиране на проекти за цифровизация и на инициативи, свързани с обучение, разглеждани като фактори, допринасящи за новаторство, както и за културно многообразие и регионално развитие, стига тези проекти и инициативи да отговарят на правилата за предоставяне на държавни помощи. В този контекст финансиране би могло да се предоставя в рамките на различни видове проекти, включващи културно измерение и свързани с повишаване на привлекателността на даден район: възстановяване на градската среда, разнообразяване на дейностите в селските райони, културен туризъм, иновационни дейности, информационно общество и човешки капитал¹⁰. Тъй като тези структурни фондове се управляват от държавите-членки или регионите, именно те следва да набележат цифровизацията като възможна област за финансиране в своите национални стратегически референтни рамки и оперативни програми¹¹. За да бъдат успешни, проектите за цифровизация трябва да бъдат включени в интегрирани стратегии за развитие на регионално или на градско равнище, осъществявани в партньорство с органите, представляващи различни области на политиките, и със съответните представители на гражданското общество.

В Полша, в региона Малополша, европейските структурни фондове вече бяха използвани за цифровизиране на малка мрежа от общински арт кина с цел повишаване на „туристическата привлекателност“ на региона. В Португалия предстои приключването на междурегионална схема за цифровизация на кина (предимно общински) в Северния регион, Централния регион и в региона Алентежу, която е финансирана от ЕФРР¹² по общата рубрика „Културни центрове“. Германската

¹⁰ От предвидените в рамките на политиката на сближаване 347 милиарда евро, предназначени за инвестиции в регионите в периода 2007—2013 г., 5,9 милиарда евро ще бъдат предоставени за култура, 10 милиарда евро — за проекти за обновяване на градската и селската среда, а 15,2 милиарда евро — за развитие на цифрови инфраструктури. Информация за културни проекти, ползващи се с подкрепа по структурните фондове, е публикувана на адрес: http://ec.europa.eu/regional_policy/themes/culture/index_en.htm

¹¹ Отговорността за подробното управление на програмите, ползващи се с подкрепа по структурните фондове, е на държавите-членки. За всяка програма те определят управляващ орган (на национално, регионално или друго равнище), който информира потенциалните бенефициери, прави подбор на проектите и наблюдава изпълнението ѝ като цяло. Информация за конкретен отговарящ орган може да бъде намерена на адрес:

¹² http://ec.europa.eu/regional_policy/manage/authority/authority_en.cfm
Европейски фонд за регионално развитие.

провинция Долна Саксония и някои от френските региони също възнамеряват да използват ресурси по ЕФРР за цифровизацията на кината.

За държавите от ЕИП са характерни разнообразни политически, социални и икономически условия. Поради това в различните държави бяха възприети различни подходи към цифровизацията (включително например колективни схеми за преобразуване във Франция и Германия, които не бяха довършени) посредством:

- пилотни проекти: първата държава, започнала прилагането на пилотна схема, е Обединеното кралство с *Digital Screen Network* (240 киноекрана за „специализирани“ филми). Подобни пилотни схеми са приложени в Ирландия (*Cultural Cinema Consortium*) и Швеция (чрез шведския филмов институт);
- целенасочени национални схеми: Финландия; вниманието в Полша, Чешката република и Словакия е насочено предимно към общинските кина;
- данъчни облекчения и кредитни инструменти: Испания (заеми при преференциални условия) и Италия (данъчно кредитиране)¹³;
- други схеми: Норвегия (в процес на реализиране) и в Нидерландия (в процес на разработване).

Допълване

На териториите, където има възможност за използване на пазарни решения/споразумения за ТВК, от тях може да се възползват редица кина (мултиплекси, вериги от кина, многозални кина с висока норма на оборот на показвани за първи път филми). При спазване на правилата на ЕС за конкуренцията по-малките кина с по-ниска норма на оборот, които искат да се сдобият с цифрово оборудване, биха могли да се групират в някои случаи и да „споделят“ разходите си за достъп до споразумения за ТВК (или до европейските регионални фондове). Може да се използват и националните фондове за солидарност.

Допълването е толкова по-необходимо, доколкото – според някои интерпретации – публичната подкрепа би могла на практика да окаже въздействие върху стойността на ТВК, на която се изплаща оборудването на лицата, занимаващи се с показ.

Въпреки че някои държави подкрепят въвеждането на цифровите технологии на национално равнище с цел да се гарантира равнопоставен достъп до кино и да се способства за по-бързо осъществяване на прехода, други държави смятат, че с приоритет при публичната подкрепа на практика следва да се ползват кината, които нямат достъп до пазарни решения или до фондовете за солидарност и поради това без публична намеса не могат да си позволят придобиване на оборудване: еднозалните кина, кината за временно ползване, пътуващите кина... Друг възможен подход е кината да получават подкрепа за цифровизация, като в замяна се ангажират да включват европейски произведения в своята програмна схема.

Съвместимост с правото на Европейския съюз в областта на държавните помощи и конкуренцията

¹³ През м. юли 2009 г. Комисията започна разследване във връзка с държавните помощи.

В рамките на настоящата политика на Европейската комисия по отношение на държавните помощи за цифровизацията на кината, субсидиите за кина с определен дял европейски филми или арт кино в програмната схема са одобрени по силата на член 107, параграф 3, буква г)¹⁴ от ДФЕС, а държавните помощи за малките кина и за кината в отдалечените области — по силата на член 107, параграф 3, буква в)¹⁵ от ДФЕС. По-малките по размер суми в рамките на публичното финансиране, отговарящи на условията в *регламента за минималната помощ (de minimis)*¹⁶, не се разглеждат като суми с потенциален ефект върху конкуренцията и търговията между държавите-членки и поради това не е необходимо тези мерки да бъдат предварително съобщавани на Комисията.

Съществуващите понастоящем изключения не се отнасят за помощи за по-големите кина/мултиплекси, в чиито програми не фигурира определен минимален дял европейски филми/арт кино, и които надвишават прага *de minimis*.

¹⁴ Държавна помощ N 477/04 – Обединено кралство, *UK Film Council Distribution and Exhibition Initiatives - Digital Screen Network*: член 107, параграф 3, буква г) се отнася за „помощите за насърчаване на културата и опазване на наследството, доколкото тези помощи не засягат условията на търговия и конкуренция в рамките на Съюза в степен, противоречаща на общия интерес“. В случая на Digital Screen Network на Обединеното кралство одобрената по силата на това изключение помощ е за кина, в чиято програма голям дял е отреден на „специализирани“ филми, прожектирани чрез (изцяло) финансирано цифрово оборудване.

¹⁵ Държавна помощ NN 70/2006 – схема за подпомагане на киното във Финландия: член 107, параграф 3, буква в) се отнася за „помощите, които имат за цел да улеснят развитието на някои икономически дейности или на някои икономически региони, доколкото тези помощи не засягат по неблагоприятен начин условията на търговия до степен, която противоречи на общия интерес“. На тази основа Комисията одобри подкрепата за кината в рамките на схемата за помощ за киното във Финландия. Подкрепата бе предназначена за частично финансиране на оборудването и модернизацията в кина (арт кино и кина с 1 до 3 зали), основно разположени в малки и средни по мащаб населени места. От помощта не са могли да се ползват мултиплексите и кината, които са част от по-големи вериги, в района около столицата (както и кината, разположени в средните по мащаб населени места, като изключения са били предвидени в случай на някои ясно определени икономически обстоятелства).

¹⁶ За да може по отношение на дадени помощи да се приложи правилото *de minimis*, те трябва да отговарят на следните критерии:

- таванът за помощите, предмет на правилото *de minimis*, обикновено е 200 000 EUR (паричен еквивалент) за всеки един подновяван период от три данъчни години за всяко отделно предприятие получател. Съответният тригодишен период не е фиксиран и поради това е необходимо за всички новоотпуснати помощи *de minimis* да се определи общият размер на помощите *de minimis*, предоставени в рамките на три последователни данъчни години (включително текущата данъчна година);

- таванът се прилага за общия размер на цялата публична подкрепа, считана за помощи *de minimis*, за всяко отделно предприятие получател. Той не засяга възможността на получателя да получи от друга държавна помощ в рамките на одобрени от Комисията схеми;

- таванът се прилага за помощи от всякакъв характер, независимо от тяхната форма или от поставената цел. От правилото за помощта *de minimis* се изключват единствено помощите за износ;

- регламентът се прилага само за „прозрачни“ форми на помощ, което означава помощи, за които е възможно предварително да се определи брутният еквивалент на помощта, без да е необходимо да се прави оценка на риска. Това предполага определен брой ограничения за някои форми на помощ като например гаранциите;

- с оглед на настоящата икономическа ситуация Комисията временно ще счита за приемливи държавните помощи в размер до 500 000 EUR на получател, ако са спазени определени условия. Възможността за предоставяне на гаранции по заем в размер до 1,5 милиона евро също може да се разглежда като помощи *de minimis*.

Комисията ще трябва да направи оценка на съвместимостта на държавните помощи за цифровото кино по силата на член 107, параграф 3, буква в) от ДФЕС или на дерогацията във връзка с културата по член 107, параграф 3, буква г) от ДФЕС. И в двата случая от Комисията се изисква да отчита необходимостта, пропорционалността и адекватността на помощите.

Комисията отбелязва, че инвестирането в цифрови прожекционни апарати става оправдано от търговска гледна точка благодарение на 3D цифровите прожекции. Поради това е възможно да се окаже, че за покриването на такива разходи не са необходими държавни помощи. Освен това публичните схеми за подкрепа на придобиването на цифрово прожекционно оборудване:

- следва да не ускоряват процеса на затваряне на кина с програма с голям дял на арт кино;
- следва да спазват принципа за технологична неутралност, т.е.:
 - всички евентуални помощи следва да могат да се използват за финансиране на придобиването на такова цифрово прожекционно оборудване, каквото лицето, занимаващо се с показ, смята за подходящо за своята кинозала и за своята публика; както и
 - оборудването, за което се предоставя подкрепа, трябва да позволява показ на съдържание при използване на различни видове цифрови източници.

Комисията винаги ще отчита двойствения характер (културен и икономически) на филмовия сектор в съответствие с водещите принципи на Конвенцията на ЮНЕСКО за опазване и насърчаване на многообразието от форми на културно изразяване.

При разработване на схемите в подкрепа на придобиването на цифрово прожекционно оборудване държавите-членки следва да избягват модели, които биха могли да доведат до проблеми във връзка с конкуренцията, като например модели, включващи колективни споразумения между голяма част от разпространителите. Комисията ще следи преходът от аналогово към цифрово кино да се осъществява при спазване на правилата на Европейския съюз в областта на конкурентното право, по-специално по отношение на забраната на посочените в член 101 от ДФЕС ограничителни споразумения.

6. ПУБЛИЧНА НАМЕСА НА ЕВРОПЕЙСКО РАВНИЩЕ

Ако преходът към цифрови прожекции доведе до затваряне на кина, това би могло да има ясно изразени негативни последици за културното многообразие. Европейският съюз е ангажиран с опазването и насърчаването на културното многообразие в съответствие със следните разпоредби:

- член 167, параграф 4 от ДФЕС, който гласи, че Съюзът трябва да взема предвид културните аспекти при своята дейност по силата на други разпоредби на Договора, по-специално, за да зачита и развива разнообразието на своите култури;

– Конвенцията на ЮНЕСКО за опазване и насърчаване на многообразието от форми на културно изразяване¹⁷, където се подчертава ясно разграничаващият се двойствен (културен и икономически) характер на културните продукти и услуги (към които именно се причисляват аудио-визуалните произведения).

Целта на плана за действие на Европейската комисия е да се създаде среда, която благоприятства цифровия показ на европейски филми. Различни инициатива бяха и ще бъдат подети в подкрепа на въвеждането на новите цифрови технологии и на инвестирането в тях. С помощта на европейските структурни фондове и новата програма МЕДИА Комисията си поставя като крайна цел и да насърчи достъпа на европейските граждани до цифрово кино.

Програма МЕДИА 2007

Цифровата революция е предизвикателство към глобалните цели на програмата МЕДИА за културно разнообразие, по-широко разпространение на европейски произведения и засилване на конкурентоспособността на аудио-визуалния сектор¹⁸.

В рамките на програма МЕДИА 2007 съществува ангажимент за подкрепа на европейските кина в цифровата ера. Една от основните цели на програмата е *опазване и стимулиране на европейското културно и езиково разнообразие и [...] гарантиране на достъпността му за хората [...]*.

На първо място, цифровият преход трябва да се осъществява едновременно с **обучение** на специалистите в областта. В този контекст в член 3, параграф 1, буква в) от решението за създаване на програмата МЕДИА 2007 се предвижда обучение във връзка с *предвиждането още на първоначалния етап на употребата на цифровите технологии, използвани при производството, постпродукцията, разпространението, търгуването и архивирането на европейските аудио-визуални програми*. Следователно подкрепят се инициативи в областта на обучението, в това число обучение, насочено към 3D продукцията и към лицата, занимаващи се с показ¹⁹. На второ място, в член 5 от решението за създаване на програмата МЕДИА 2007 се предвиждат следните цели в областта на **дистрибуцията** и разпространението:

„г) насърчаване на цифровизирането на европейските аудио-визуални произведения и създаването на конкурентоспособен цифров пазар;

¹⁷ Вж. по-специално 18-ото съображение в преамбюла и член 1, буква ж).

¹⁸ В член 1, параграф 2 от решението за създаване на програмата МЕДИА 2007 се определят нейните глобални цели:

а) опазване и стимулиране на културното и езиковото разнообразие и на европейското кинематографично и аудио-визуално наследство, гарантиране на достъпа му до хората и насърчаване на диалога между културите;

б) увеличаване на разпространението и представянето на европейски аудио-визуални произведения в рамките и извън рамките на Европейския съюз, включително чрез засилване на сътрудничеството между операторите;

в) засилване на конкурентоспособността на европейския аудио-визуален сектор в рамките на отворен и конкурентен европейски пазар, който благоприятства заетостта, включително чрез насърчаване на връзките между специалистите от аудио-визуалния сектор.

¹⁹ Вж. „Where to be trained in Europe“ (издание 2010 г., по-специално страници 59—71): http://ec.europa.eu/culture/media/programme/training/guide/docs/guide2010v2_en.pdf

д) насърчаване на киносалоните да използват възможностите, предлагани от разпространението в цифров вид“.

Въз основа на буква г) програмата МЕДИА даде своя принос за цифровизацията на европейско съдържание чрез такива пилотни проекти като Europe's Finest²⁰ (цифровизация на европейската „класика“) и D-Platform²¹ (общ инструмент, улесняващ създаването на цифрови мастъри и разпространението на европейски филми). Непряка подкрепа за цифровизацията на европейски програми се оказва и чрез схемата „видео по заявка“ по програма МЕДИА.

Въз основа на буква д) Комисията вече оказва подкрепа за редица инициативи чрез различни схеми в рамките на програма МЕДИА: пилотни проекти, насочени към новите технологии (като CinemaNet Europe — мрежа от киносалони с цифрово оборудване, специализирани в показва на документални филми), съфинансиране на разходите за цифровизация във връзка с разпространението на европейски филми и специфични схеми за подкрепа за прожектирането на европейски филми чрез цифрова технология, осъществявано в рамките на мрежата „Еуропа Cinemas“.

Следващите стъпки сега са насочени към изготвянето на **нова схема по програма МЕДИА** в подкрепа на цифровия преход от страна на европейските кина. В съответствие с принципа за субсидиарност и целите на програмата подкрепата ще бъде насочена към кината, в чиято програма преобладават нови европейски филми. Това ще включва и основния критерий за предоставяне на подкрепа по отношение на кандидатстващите кина.

Същият критерий вече бе използван при създаването на мрежата Europa Cinemas, която играе изключително важна роля за показването на европейски филми²² и която в продължение на 15 години бе подкрепяна по програма МЕДИА. Понастоящем броят на обхванатите в мрежата кина достига 770 с общо 1945 екрана в 443 населени места в държави, участващи в програмата МЕДИА.

Подкрепата по новата схема за цифровизация ще се предоставя директно на кината и съфинансирането ще бъде насочено към ясно определен набор от разходи за цифрово оборудване, като се използва модела за финансиране чрез фиксирана сума. Подкрепата по МЕДИА може да се кумулира с национална подкрепа; приоритет обаче ще се отдава на кината/държавите, които не могат да се възползват от споразумения за ТВК или от национални схеми за подкрепа с цел цифровизация. На разположените в такива държави кина ще бъде отделено специално внимание в съответствие с приоритетите на програмата МЕДИА 2007²³.

²⁰ <http://www.finest-film.com/en/index.html>

²¹ Понастоящем под наименованието European Digital Cinema Library (EDCL). Вж. <http://www.cnfilms.fr/soutien.html>

²² През 2009 г. 36 % от прожекциите и 34 % от билетите са били за не-национални европейски филми, като за сравнение средно този процент в Европейския съюз е под 10 %.

²³ В член 1, параграф 4, буква в) от решението за създаване на програма МЕДИА 2007 като един от приоритетите по програмата се определя „намаляване в рамките на европейския аудио-визуален пазар на дисбаланса между страните с голям капацитет на аудио-визуална продукция и страните с ниски възможности за аудио-визуално производство и/или с ограничен езиков или географски ареал“.

За да стане възможно предоставянето на подкрепа под формата на фиксирана сума, бе възложено провеждане на проучване относно разходите за цифрово оборудване, чрез което да се определи подвижна скала на разходите за единица продукция. Въз основа на констатациите от проучването схемата ще бъде завършена и ще започне да се прилага в края на 2010 г.

Друга възможност, която би могла да се проучи, е улесняването на достъпа до кредитиране на лицата, занимаващи се с показ, или оказването на подкрепа на тези лица по отношение на финансовите им разходи. В период на ограничено кредитиране такава мярка би могла да представлява подходящо решение за някои кина, тъй като не е свързана с високи разходи, има висок мултиплициращ фактор, намалява зависимостта от разпространителите/студиата и при нея вероятността от нарушаване на пазарните правила е много по-малка. Поради това се разглежда възможността за предоставяне на достъп на лицата, занимаващи се с показ, до Фонда за гарантиране на продукцията по програма МЕДИА и/или за създаването за тях на нова i2i схема.

Европейската инвестиционна банка (ЕИБ) също би могла да играе роля в цифровия преход, като улеснява достъпа до търговски заеми от страна на националните фондове или във връзка с плановете за преминаване към цифрови технологии. Междувременно ЕИБ се включи в кредитния инструмент в размер на 100 милиона евро, предоставен на интегратора XDC за въвеждане на цифрово кино в Европа.

7. ЗАКЛЮЧЕНИЯ

Европейската комисия е наясно, че преходът към цифрови прожекции е свързан с редица присъщи на този процес рискове, които трябва да бъдат отстранени, за да могат европейските кина да се възползват от създаващите се възможности. За постигането на тази цел е необходимо да се осигурят:

- гъвкавост и прозрачност на процеса по стандартизиране, така че стандартите за прожектиране на цифрово кино да съответстват на разнообразните потребности на европейските кина;
- правна сигурност в областта на държавните помощи за цифровизация на кината, изразяваща се в ясни критерии за оценяване, които да позволяват на държавите-членки да изготвят своите схеми в съответствие с тях;
- финансова подкрепа от страна на ЕС за преход към цифрови технологии на кината, които показват европейски филми или влияят върху регионалното развитие.

По тази причина Комисията възнамерява да осъществи описаните по-долу елементи от план за действие за преход на европейските кина към прожекции на цифрово кино:

ДЕЙНОСТ	ГРАФИК
Комисията ще изготви доклад за напредъка по приемането на стандарти за прожекции на цифрово кино, за да гарантира, че по този начин се отчитат потребностите на европейските кина и че се проучват алтернативи за европейските кина, които не се	2010 г.

нуждаят от 2к оборудване или не разполагат с достъп до такова.	
Комисията ще започне проучване на разходите за цифрово оборудване, за да набави важни данни от цялата територия на ЕС.	2010 г.
Комисията ще положи началото на нова схема за подкрепа по програма МЕДИА за цифровизация на кината, които показват значителен дял европейски (не-национални) филми.	2010 г.
Комисията ще проучи възможността за разширяване на обхвата на Фонда за гарантиране на продукцията по програма МЕДИА, така че от него да могат да се възползват и лицата, занимаващи се с показ на филми, или за намиране на сходен начин за улесняване на достъпа им до кредитиране.	2011 г.
Комисията ще приеме препоръка за насърчаване на цифровизацията на европейското кино.	2011 г.
Комисията ще наблюдава прехода към цифрови технологии и ще направи преглед на всички негови различни аспекти по цялостната аудио-визуална верига (обучение, цифрови мастър, изготвяне на програми и пр.)	2012 г.
Комисията ще разработи подходящи критерии за оценяване на държавните помощи в подкрепа на цифровите прожекции в съобщението относно киното.	2012 г.